

Vladimir Hedrih
Filozofski fakultet,
Niš

Jelena Želeskov-Đorić
Istraživač-stipendista Ministarstva nauke i zaštite životne sredine republike Srbije

PSYCHOLOGICAL CORRELATES OF RESILIENCE TO PRESSURE OF AUTHORITY FOR UNETHICAL BEHAVIOR

The goal of the study was to explore psychological personality correlates of resilience to pressure of authority for unethical behavior. As pressure of authority is one of important inductors of corrupt behavior and having in mind the well-known fact that not all people react in the same way to such pressure, we tried to determine personality differences between those who yield to such pressures and those who resisted. We used an experimental situation in which subjects were pressurized by an authority to make unethical judgment. The results showed that those who yielded without question and those who resisted differ on a number of personality traits (measured by NEO-PR personality inventory), as well as on certain measures of dominant conflict zones and aspects of socio-economic status. The results also show that group leaders (sociometric stars in our case) have great significance for determining the way group will react to unethical requests.

Keywords: corruption, pressure of authority, abuse of power, personality, dominant conflict zones

PSIHOLOŠKI KORELATI OTPORNOSTI NA PRITISAK AUTORITETA ZA NEETIČKO PONAŠANJE

Cilj ovog istraživanja bio je ispitivanje psiholoških ličnosnih korelata otpornosti na pritisak autoriteta za neetičko ponašanje. Kako je pritisak autoriteta jedan od važnih podstrekača ponašanja koje nazivamo koruptivnim i imajući u vidu dobro poznatu činjenicu da ne reaguju svi ljudi na isti način na takve pritiske, pokušali smo da ustanovimo razlike u osobinama ličnosti između onih koji popuštaju pod takvim pritiscima i onih koji se opiru. Koristili smo eksperimentalnu situaciju u

kojoj su ispitanici podvrgavani pritisku autoriteta sa ciljem da ih se navede da donesu sud koji je očigledno neetički. Rezultati su pokazali da se oni koji su popustili bez otpora i oni koji su otpor pružali razlikuju po nizu crta ličnosti (merenih NEO-PR inventarom ličnosti), kao i na određenim merama dominantnih konfliktnih zona, te po različitim aspektima socioekonomskog statusa. Rezultati takođe ukazuju da vođe grupe (tj. Sociometrijske zvezde u našem slučaju) imaju veoma značajan uticaj na određivanje načina na koji će grupa reagovati na neetičke zahteve.

Ključne reči: korupcija, pritisak autoriteta, zloupotreba moći, ličnost, dominantne konfliktne zone